

ยุพาพร เสรีวัฒนา
นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ

หน่วยงานของรัฐอุทธรณ์ได้หรือไม่

ปกติหากประชาชนไปขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐ แล้วหน่วยงานของรัฐปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ประชาชนย่อมสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ปัญหาที่มีอยู่คือ ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่ใช่ประชาชน แต่เป็นหน่วยงานของรัฐ อย่างในกรณีที่หน่วยงานของรัฐขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐด้วยกัน แล้วได้รับการปฏิเสธ อย่างนี้หน่วยงานของรัฐผู้ขอข้อมูลข่าวสารจะใช้สิทธิอุทธรณ์ได้หรือไม่คะ

เรื่องนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชรได้มีหนังสือถึงผู้จัดการธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขากำแพงเพชร ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ เพื่อขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกู้เงิน สถานะบัญชีเงินกู้ การนำส่งเงิน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของนาย ก. พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง แต่ธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขากำแพงเพชร ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอ ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชรจึงมีหนังสือถึงคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร อุทธรณ์คำสั่งของธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขากำแพงเพชร ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาคำอุทธรณ์แล้วเห็นว่า เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ก็เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง เพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังผลให้ประชาชนรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนได้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงเป็นกฎหมายที่ใช้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ มิได้กำหนดสิทธิหน้าที่ระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันในเรื่องข้อมูลข่าวสารของราชการ เพราะสิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกัน ย่อมเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนและธรรมเนียมการปฏิบัติราชการ รวมทั้งหลักการประสานราชการตามระบบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้น ผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมาย จึงมิใช่ผู้ทรงสิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคมฯ จึงไม่มีอำนาจที่จะรับอุทธรณ์นี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ (สค ๑/๒๕๕๘)

กรณีเช่นนี้ไม่ได้ใช้เฉพาะสิทธิอุทธรณ์เท่านั้นนะคะ สิทธิร้องเรียนก็ใช้หลักการเช่นเดียวกันค่ะ ดังนั้น หากกฎหมายให้อำนาจหน่วยงานของรัฐในการขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐอื่นไว้แล้ว หน่วยงานย่อมสามารถดำเนินการไปได้ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด แต่หากไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ หน่วยงานคงต้องให้การประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานนั้น ๆ ต่อไปค่ะ ถ้ามีข้อสงสัย หรือต้องการหารือติดต่อได้ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล โทร ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘ หรือ www.oic.go.th
